

El general Moragues

De les Guilleries al capdavant de la Guerra de Successió

Josep Moragues va néixer el 1669 per ser l'hereu d'una hisenda situada entre Sant Hilari Sacalm i Joanet. Era el que en podríem dir un pagès benestant. El pare va morir quan ell tenia 16 anys, i el jove Josep es va fer gran menant el mas. Es va casar el 1693 amb Cecília Regàs, d'una família de ciutadans honorats de Girona, propietaris del mas Regàs d'Arbúcies.

La Guerra dels Nou Anys va empènyer Moragues a la lluita contra l'invasor francès, que havia ocupat Sant Hilari. S'enquadrà dins d'una companyia de fusellers menats pel veguer de Vic, en la qual va destacar pels seus dots militars. Hi va entrar en contacte amb un seguit de personatges d'extracció social semblant, amb els quals formaria el grup dels Vigatans, declaradament antifrancès, i amb els quals no perdria mai el contacte malgrat la fi de la guerra.

Per això, quan, el 1705, Moragues i els Vigatans reben la proposta de mobilitzar el país contra el nou poder borbònic, s'hi afegeixen sense dubtar, en un pacte signat a l'ermita de Sant Sebastià, prop de Vic. El «pacte dels Vigatans» obre la porta de la península ibèrica a les potències que s'oposen a l'eix Madrid-París, encapçalades per Àustria. La campanya dels Vigatans a Catalunya facilitarà que el desembarcament aliat i la posterior conquesta de Barcelona sigui un èxit i que l'arxiduc es pugui proclamar rei amb el nom de Carles III.

Tot i que el nou rei premia Moragues ascendint-lo a coronel i fent-lo cap d'un regiment, ell és més un home d'acció que d'honors, i aviat forma una companyia que contribueix a rebutjar l'intent de Felip V de recuperar Barcelona. Els seus dots militars, finalment, contribuiran al fet que se'l nomeni governador de la ciutadella de Castellciutat i se l'ascendeixi a general.

Moragues compleix l'encàrrec amb solvència. Organitza la defensa de la frontera i esdevé un veritable obstacle per a l'acció dels francesos des de l'altra banda del Pirineu. Atura l'enemic al Baridà i organitza partides d'homes de confiança que es mouen per tota la

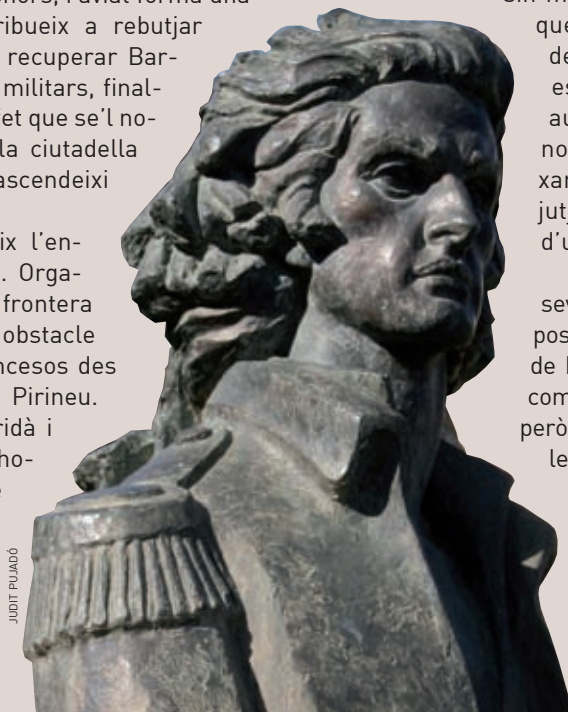
serralada. El 1710, en una acció prop de Sort, coneix la que serà la seva segona esposa, Margarida de Giralt, amb qui tindrà el seu únic fill, Joan Baptista.

Però el 1713 la pau d'Utrecht deixa Moragues tot sol davant l'empenta franco-castellana. Amb prudència, decideix rendir una plaça que ja estava perduda i els borbònics entren a Castellciutat havent signat prèviament amb ell una capitulació honorosa que estipulava que els seus homes havien d'arribar sans i estalvis a l'assetjada Barcelona. Moragues, malalt, es retira a Sort, on s'assabenta amb disgust que les clàusules de la rendició no han estat respectades.

Quan es recupera, Moragues intenta inútilment recuperar Castellciutat. La seva família és feta presonera, portada a Balaguer i alliberada (menys dels nebots) en una acció de pel·lícula dirigida per ell mateix. Els porta a la seguretat de Cardona i es posa a les ordres del marquès del Poal, que dirigeix les accions destinades a obstaculitzar el setge de Barcelona i l'ocupació borbònica de la Catalunya central. L'estiu de 1714 trobem Moragues lluitant incansablement a Olost, Gombrèn, les Guilleries, la plana de Vic... Fins que passat l'11 de setembre rep l'ordre de retirar-se a Cardona per rendir-se als vencedors.

Els pactes de la rendició mencionen expressament la seva persona. Convençut erròniament que ell i la seva família serien respectats, se'n torna a Sort, d'on intentarà marxar aviat, quan les coses es posin magres per als dirigents austriacistes que no s'han exiliat. La por per la sort del nebot encara presoner fa que no es decideixi a passar la frontera, i les autoritats el citen a Barcelona, d'on ja no podrà fugir. Ordinarà un intent de marxar a Mallorca, però serà delatat, pres, jutjat sumàriament i executat en menys d'una setmana.

Els vencedors s'acarnissaran amb la seva persona, i deixaran el seu cap exposat durant dotze anys sobre el portal de Mar de Barcelona. Durant molts anys, com tot el país, la seva causa serà oblidada, però la reivindicació de la seva figura, paral·lelament al desvetllament de tot allò que es va perdre el 1714, acabaran, no sense dificultats, retornant a la figura de Josep Moragues el reconeixement que es mereix.

JUDIT PUJADÓ

>> *Bust del general Moragues a Sort.*

Joan Llinàs i Pol és historiador i director de projectes d'Atrium Cultura i Patrimoni, SLU.